

شرح و شرایط شغل مسئول فنی معدن، ویرایش سوم

کد شغل: ۲۰۰۱

ماده ۱: کلیات

در اجرای ماده ۴ قانون نظام مهندسی معدن و بند "الف" ماده ۴۳، بند "ت" ماده ۶۳، ماده ۱۰۲ آیین‌نامه اجرایی قانون معادن کلیه دارندگان مجوزهای عملیات معدنی مکلف هستند از خدمات اشخاص دارای صلاحیت نظام مهندسی معدن در انجام امور فنی و حرفه‌ای استفاده کنند.

مسئول فنی معدن، مسئول هدایت فنی عملیات معدنی، ارائه گزارش‌های دوره‌ای و اجرایی‌سازی عملیات معدنی براساس طرح بهره‌برداری مصوب بوده و توسط بهره‌بردار از میان افراد واجد شرایط با تأیید صلاحیت سازمان نظام مهندسی معدن انتخاب می‌شود.

ماده ۲: صلاحیت فنی

مسئول فنی معدن باید دارای پروانه اشتغال در رشته استخراج معدن و در یکی از زمینه‌های طراحی، نظارت یا اجرا و با بزرگترین پایه پروانه اشتغال حداقل ارشد، ۱، ۲ و ۳ به ترتیب برای معادن درجه ۱، ۲، ۳ و ۴ باشد. موارد استثنا در این خصوص با پیشنهاد کمیته تدوین دستورالعمل‌ها و تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت تعیین می‌شود.

طبق تبصره ۳ ماده ۱۰۲ آیین‌نامه اجرایی قانون معادن، در مواردی که دارنده پروانه عملیات معدنی، عضو سازمان نظام مهندسی معدن بوده و صلاحیت لازم برای قبول مسئولیت فنی معدن را داشته باشد، می‌تواند مسئولیت فنی معدن را طبق مفاد این شرح شغل به‌عهده گیرد.

ماده ۳: ساختار تشکیلاتی

اداره کلیه امور فنی معدن به‌عهده مسئول فنی است و برحسب ساختار تشکیلاتی معدن می‌تواند در عین حال رئیس معدن، سرپرست معدن، مسئول معدن و یا امثال آن‌ها نیز باشد.

مسئول فنی معدن زیر نظر دارنده پروانه بهره‌برداری یا نماینده ذی‌صلاح وی یا بالاترین مقام مؤسسه (معمولاً مدیر عامل شرکت) انجام وظیفه می‌کند.

هر معدن دارای پروانه بهره‌برداری با کد شناسایی یکتا تنها دارای یک مسئول فنی می‌باشد بنابراین در معادنی که دارای چند کارگاه معدنی مستقل هستند، کلیه مسئولین زیر نظر یک مسئول فنی مشغول به فعالیت می‌باشند.

چنانچه دارنده پروانه بهره‌برداری، عملیات استخراج را به‌صورت پیمانی یا به هر نحو قانونی دیگر به شخص حقیقی یا حقوقی دیگری واگذار کند، تعیین مسئول فنی نیز می‌تواند جزو وظایف آن شخص منظور و در قرارداد مربوط گنجانده شود، ولی به‌هرحال معرفی وی به وزارت صنعت، معدن و تجارت جزو مسئولیت‌های دارنده پروانه عملیات معدنی است.

به استناد ماده ۱۰۴ آیین‌نامه اجرایی قانون معادن و طبق شرح شغل مسئول ایمنی معدن، در معادنی که دارای حداقل (۲۵) نفر کارگر باشند، باید یک نفر ذی‌صلاح به عنوان مسئول ایمنی و یک نفر به عنوان مسئول بهداشت حرفه‌ای تعیین شود. در معادنی که کمتر از (۲۵) نفر کارگر دارند این مسئولیت می‌تواند در صورت موافقت مسئول فنی و تأیید سازمان نظام مهندسی معدن استان به مسئول فنی واگذار شود.

تبصره - وجود مسئول فنی عملیات معدنی رافع مسئولیت‌های قانونی دارنده مجوز نخواهد بود.

واگذاری سمت یا مسئولیت یا وظایف دیگر با حفظ سمت اصلی به مسئول فنی معدن، از سوی بهره‌بردار، با توافق وی بلامانع است، مشروط بر آنکه در اجرای وظایف اصلی وی اختلال ایجاد نکند.

ماده ۴: مسئولیت‌ها

مسئول فنی بالاترین مقام مسئول در امور فنی و مسئول اجرای درست عملیات معدنی براساس طرح بهره‌برداری مصوب معدن بوده و با بکارگیری روش‌ها و اصول مهندسی موظف به انجام موارد ذیل می‌باشد:

۱. بهره‌برداری بهینه از ذخایر معدنی و جلوگیری از اتلاف آن‌ها مطابق با طرح بهره‌برداری مصوب.
  ۲. یادآوری و تذکر تعهدات قانونی به دارنده پروانه عملیات در مورد حسن اجرای قانون معدن و آیین‌نامه اجرایی آن در امور فنی.
  ۳. نظارت بر اجرای اصول و مقررات فنی و مهندسی و استانداردهای متداول.
  ۴. تذکر کتبی به بهره‌بردار به منظور برقراری شرایط ایمن در محل‌های کار و رعایت مقررات ایمنی توسط کارکنان.
  ۵. نظارت بر اجرای حفظ بهداشت محیط کار و کارکنان.
  ۶. تذکر رعایت موازین و مقررات حفاظت محیط زیست به بهره‌بردار و یادآوری موضوع به کارکنان و مدیران معدن.
  ۷. استفاده مطلوب از منابع در اختیار (مالی، تجهیزات و ماشین‌آلات، نیروی انسانی، مواد اولیه و ...) در امور فنی.
  ۸. تلاش برای رشد ارزش افزوده و مطلوبیت استفاده از مواد معدنی.
  ۹. بکارگیری فنون و روش‌های نوین با هماهنگی و همکاری دارنده پروانه فعالیت معدنی و سعی در رشد و ارتقا آن.
  ۱۰. پیشنهاد اجرای سایر عوامل تأثیرگذار بر بهبود کمی و کیفی فعالیت معدنی به بهره‌بردار.
- تبصره - پذیرش مسئولیت‌های فوق توسط مسئول فنی، رافع مسئولیت‌های مقام مافوق وی و دارنده پروانه بهره‌برداری فعالیت معدنی و یا جانشین وی نخواهد بود.

ماده ۵: اختیارات

مسئول فنی معدن برای اجرای مسئولیت‌های خود، در چارچوب طرح مصوب بهره‌برداری و ضوابط فنی و حرفه‌ای و مقررات شرکت یا مؤسسه متبوع دارای اختیار کامل است. چنانچه دارنده پروانه بهره‌برداری معدن و یا مقام جانشین وی بر کاهش اختیارات او اصرار ورزد یا دستوری برخلاف مقررات و ضوابط فنی و حرفه‌ای صادر کند، مسئول فنی می‌تواند موضوع را ابتدا به صورت کتبی به وی یادآور شده و در صورت عدم توجه، مراتب را به اداره کل صنعت، معدن و تجارت و سازمان نظام مهندسی معدن استان مکتوب گزارش کند. در اینصورت آن بخش از مسئولیت وی که بر اثر کاهش اختیارات یا صدور دستور مغایر با مقررات، قابل اجرا نبوده، به تشخیص سازمان نظام مهندسی معدن استان، از وی ساقط خواهد شد.

مسئول فنی می‌تواند با موافقت دارنده پروانه بهره‌برداری یا مقام جانشین وی برحسب ساختار تشکیلاتی واحد معدنی، برخی از اختیارات یا وظایف خود را به شخص یا اشخاص دیگر در مواقع لزوم و مرخصی، حداکثر برای مدت یک ماه در طول مدت قرارداد یک ساله واگذار و برای خود جانشینی تعیین کند. اما در هر حال کلیه مسئولیت‌ها همچنان بر عهده مسئول فنی معدن است.

تبصره - چنانچه مدت مرخصی یا غیبت مسئول فنی از حدود مقرر تجاوز کند، دارنده پروانه عملیات موظف است شخص دیگری را طبق ضوابط همین شرح شغل جایگزین وی کرده و معرفی کند.

ماده ۶: شرح وظایف

وظایف کلی مسئول فنی معدن، شامل موارد زیر است که با هماهنگی و مسئولیت بهره‌بردار انجام می‌شود:

۱. اجرای دقیق طرح بهره‌برداری معدن و بررسی و پیشنهاد اصلاح طرح مصوب معدن، در هر زمان که لازم باشد.
۲. انتخاب و بکارگیری روش‌های اجرایی مناسب برای اجرای طرح بهره‌برداری مصوب در فعالیت‌های معدنی با هماهنگی بهره‌بردار.
۳. نظارت بر اجرای شیوه‌نامه و بخش‌نامه‌های ابلاغی برای فعالیت‌های مختلف معدنی و ابلاغ به دارنده پروانه بهره‌برداری.
۴. پیشنهاد و نظارت بر انتخاب مشاور و پیمانکاران جزئی مورد نیاز.
۵. پیشنهاد سازمان کار و نظارت بر کمیت و کیفیت نیروی انسانی مورد نیاز.

۶. تنظیم برنامه‌های آموزشی فنی، ایمنی پرسنل، مراقبت و تاکید بر اجرای آن.
۷. پیشنهاد نوع و تعداد تجهیزات، ماشین‌آلات و ابزار کار و نظارت بر تأمین آن.
۸. تعیین کمیت و کیفیت وسایل و لوازم مصرفی و پیگیری تأمین به موقع آن‌ها.
۹. تهیه یا تأیید نقشه‌ها و طرح‌های آتشباری و درخواست مواد ناریه از مراجع ذیصلاح.
۱۰. نظارت بر انجام فعالیت‌های جاری و وظایف پرسنلی که تحت سرپرستی ایشان کار می‌کنند.
۱۱. تذکر کتبی به منظور بهبود عملیات و رفع مشکلات و نواقص.
۱۲. بازدیدهای ادواری و اتفاقی از سینه کار و محل‌های فعالیت و کلیه اجزای معدن برای اطلاع و آگاهی از وضعیت تمام بخش‌های محل کار.
۱۳. سازماندهی، حفظ اسناد و مدارک فنی در اختیار و حفظ محرمانگی.
۱۴. تنظیم گزارش‌های ادواری و اتفاقی و ارائه به دارنده پروانه بهره‌برداری یا مقام جانشین وی طبق مقررات مؤسسه متبوع.
۱۵. تنظیم و ارائه گزارش‌های ماهانه، ادواری و تایید عملکرد بهره‌بردار وفق بند ت ماده ۶۳ آیین‌نامه اجرایی قانون معدن و ارسال آن به مراجع ذیربط و یا وارد کردن اطلاعات در بانک‌های اطلاعاتی، طبق فرم‌ها و دستورالعمل‌های تهیه‌شده از سوی سازمان نظام مهندسی معدن.
۱۶. تأیید نقشه وضعیت معدن و ارسال آن به مراجع ذیربط، مطابق دستورالعمل تعیین شده از سوی سازمان نظام مهندسی معدن.
۱۷. انجام اقدامات لازم هنگام وقوع حوادث معدنی و اعلام فوری به اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان، سازمان نظام مهندسی معدن استان و مراجع ذیربط در صورت وقوع حادثه (طبق ماده ۱۰۵ آیین‌نامه اجرایی قانون معدن) و تهیه یا تأیید گزارش حادثه.
۱۸. همکاری با بازرسان اعزامی، مراجع مسئول و در اختیار قرار دادن اطلاعات مورد نیاز در چارچوب مقررات مؤسسه متبوع.
۱۹. انجام همکاری لازم هنگام بروز حوادث معدنی در سایر معدن و وقوع بلایای طبیعی طبق ضوابط مربوط.
۲۰. نظارت بر در دسترس گذاشتن مدارک و مستندات معدن جهت ارائه به کارشناسان اعزامی دستگاه‌های ذیربط به معدن.
۲۱. انجام سایر اقداماتی که در چارچوب اجرای مسئولیت‌های وی ضروری باشد.
۲۲. برآورد میزان دقیق سوخت مورد نیاز ماشین‌آلات معدن و نظارت بر مصرف بهینه آن.
۲۳. تکمیل اطلاعات و مستندات مورد نیاز در سامانه‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان نظام مهندسی معدن.
۲۴. اعلام میزان استخراج ماهیانه معدن و درج در سامانه‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان نظام مهندسی معدن.
۲۵. کنترل میزان اضافه برداشت و حمل غیرمجاز ماده معدنی و درج در گزارشات ماهیانه.
۲۶. کنترل و اعلام محل فعالیت بهره‌بردار در چارچوب مختصات محدوده مندرج در پروانه بهره‌برداری به بهره‌بردار، اداره کل صنعت، معدن و تجارت و سازمان نظام مهندسی معدن استان.

ماده ۷: شرایط اشتغال

مسئول فنی توسط دارنده پروانه بهره‌برداری، (شخص حقیقی/حقوقی) و یا جانشین وی، انتخاب و به کار گمارده می‌شود. انجام وظیفه مسئول فنی معدن در مدت اشتغال، تمام وقت است. موارد استثنا در مواقع ضروری با پیشنهاد کمیته تدوین دستورالعمل‌ها و تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت تعیین و ابلاغ می‌شود.

طریقه بکارگیری مسئول فنی، از قانون کار تبعیت می‌کند. پذیرش کار در چارچوب صلاحیت فنی و ظرفیت اشتغال دارنده پروانه اشتغال است. لذا دارنده پروانه اشتغال مکلف است قبل از پذیرش کار یا انعقاد قرارداد، از سازمان استانی که عضو آن است استعلام و گواهی تأیید صلاحیت و ظرفیت اشتغال باقی مانده خود را به کارفرما ارائه نماید. تصویر پروانه اشتغال و گواهی سازمان نظام مهندسی استان جزو مدارک اشتغال مسئول فنی معدن است.

دارنده پروانه بهره‌برداری طبق تبصره ۲ ماده ۱۰۲ آیین‌نامه اجرایی قانون معادن موظف است مسئول فنی را پس از تایید و احراز صلاحیت توسط سازمان نظام مهندسی معدن استان به اداره کل صنعت، معدن و تجارت معرفی و مدت و شرایط اشتغال وی را نیز اطلاع دهد.

در صورت ادامه اشتغال مسئول فنی بیش از یک سال، لازم است هر سال مراحل فوق تکرار شود. چنانچه دارنده پروانه اشتغال عضو سازمان استان محل اشتغال نباشد، سازمان نظام مهندسی معدن استان موظف است مراتب را به سازمان استان محل عضویت وی گزارش کند. دارنده پروانه اشتغال نیز مکلف است مراتب اشتغال خود به عنوان مسئول فنی و مشخصات محل اشتغال را به سازمان نظام مهندسی معدن استانی که عضو آن است اطلاع دهد تا در پرونده وی درج شود. در صورتی که مدت اشتغال در استان دیگر بیش‌تر از شش ماه باشد باید پرونده عضویت وی به استان محل اشتغال انتقال یابد. مسئول فنی محق است در صورت تمایل با اعلام و استعفای کتبی، طبق مفاد قرارداد منعقد شده یا طبق مقررات استخدامی در واحد معدنی، از کار کناره‌گیری کند و همچنین کارفرما می‌تواند طبق مفاد قرارداد منعقد شده یا طبق مقررات اشتغال در واحد معدنی، با اعلام قبلی به خدمات مسئول فنی خاتمه دهد. در این صورت دارنده پروانه بهره‌برداری مکلف است طبق مراحل فوق و حداکثر ظرف مدت یک ماه، فرد دیگری را به جای وی تعیین و معرفی کند. در بازه زمانی یک ماهه جهت معرفی فرد جدید، مسئول فنی همچنان عهده‌دار انجام وظایف و مسئولیت‌های خود خواهد بود. در صورت عدم معرفی عضو جدید توسط بهره‌بردار مسئول فنی بعد از مدت یک ماه هیچ گونه مسئولیتی نخواهد داشت.

مسئول فنی معدن نمی‌تواند به طور هم‌زمان شغل تمام‌وقت دیگری داشته باشد. به‌همین دلیل اشتغال هم‌زمان هر فرد به‌عنوان مسئول فنی در دو معدن، غیرممکن است، مگر در موارد استثناء که با پیشنهاد کمیته تدوین دستورالعمل‌ها و تایید وزارت صنعت، معدن و تجارت تعیین می‌شود. البته اشتغال غیر تمام وقت به کارهای دیگر، چنانچه مغایر با مقررات واحد معدنی یا شرکت نباشد، و یا پذیرش سمت‌های دیگر در واحد متبوع طبق ماده ۳ این شرح شغل، بلامانع است. همچنین می‌تواند از ظرفیت اشتغال سالانه باقی‌مانده خود، با موافقت سازمان نظام مهندسی معدن استان، برای انجام کارهای حرفه‌ای دیگری که غیرتمام‌وقت باشد، استفاده کند.

ماده ۸: حق الزحمه

برای محاسبه میزان استفاده از ظرفیت اشتغال، حق‌الزحمه ماهانه مسئول فنی معدن با توجه به درجه فعالیت معدنی و براساس حق‌الزحمه پایه نفرماه، طبق مبانی قیمت‌گذاری خدمات مهندسی، تعیین می‌شود. قرارداد اشتغال مسئول فنی بر مبنای تعرفه حق‌الزحمه متناسب با درجه فعالیت معدنی طبق ماده ۲ این شرح شغل، تنظیم می‌شود و ضرایب منطقه‌ای، سختی کار نیز اعمال می‌شود. اضافات، فوق‌العاده‌ها، پاداش و کسور طبق قرارداد فی‌مابین مطابق قانون کار یا مقررات داخلی مؤسسه/شرکت یا سازمان متبوع در چارچوب مصوبات شورای عالی کار تعیین می‌شود. تبصره - در صورتی که با توافق طرفین، مسئول فنی معدن، در واحد معدنی کوچک (با پرسنل کمتر از ۲۵ نفر) مسئولیت ایمنی معدن را نیز عهده‌دار شود و یا در مواردی که طبق ماده ۳ این شرح شغل مسئولیت و وظایف دیگری را با حفظ سمت بپذیرد، پرداخت حق‌الزحمه متناسب با آن الزامی بوده و طبق توافق طرفین انجام می‌شود.

ماده ۹: تخلفات

تخلفات حرفه‌ای، انضباطی یا انتظامی مسئول فنی برخلاف مفاد این شرح شغل، طبق مفاد آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی معدن توسط شورای انتظامی استان بررسی و در مورد آن تصمیم‌گیری می‌شود. علاوه بر آن دارنده پروانه بهره‌برداری یا جانشین وی می‌تواند در مورد تخلفات احتمالی مسئول فنی، مطابق مفاد قرارداد فی‌مابین یا مقررات مؤسسه، مشروط بر آن که قبلاً به وی ابلاغ شده باشد، عمل نموده و در صورت لزوم از وی به مراجع ذی‌صلاح نیز شکایت کند. مسئول فنی معدن تا هنگام رسیدگی و صدور حکم شورای انتظامی استان و در مدت اعتبار قرارداد اشتغال، همچنان عهده‌دار انجام وظایف و مسئولیت‌های خود خواهد بود و حق‌الزحمه وی نیز تا آخرین روز کاری قابل پرداخت است.

این شرح شغل در ۹ ماده و ۴ تبصره در مورخ ۱۴۰۲/۳/۳۰ به تصویب شورای مرکزی و در مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۱۸ به تایید کمیته تدوین دستورالعمل‌ها رسیده و در تاریخ ۱۴۰۲/۱۱/۰۳ پس از تایید نهایی وزارت صنعت، معدن و تجارت ابلاغ شده است.